

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1945 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om bemyndigande att tillsätta högst sex tjänster i riksbanken i lönegraden RA 16.

I skrivelse till bankoutskottet den 1 februari 1945 hava *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att utskottet ville hos riksdagen föreslå bemyndigande för fullmäktige att, utan hinder av övergångsplanen, tillsätta ytterligare högst sex tjänster i lönegraden RA 16.

Fullmäktiges skrivelse är föranledd av en till fullmäktige den 19 december 1944 ingiven framställning från *riksbankstjänstemännens förening*.

I denna framställning har föreningen till en början erinrat, att 1943 års riksdag i samband med godkännande av bankoutskottets i utlåtande nr 76 framlagda förslag till ram för tjänstetillsättningar inom riksbanken (övergångsplan) bemyndigat fullmäktige att utöver övergångsplanen tillsätta högst sju tjänster i lönegraden RA 16. Dessa tjänster hade tillsatts i början av år 1944. Föreningen har vidare framhållit, att trots den lindring i befordringssituationen, nämnda tjänstetillsättningar medfört, övergångsplanen fortfarande lagt sådana hinder i vägen, att extra ordinarie tjänstemän icke kunnat vinna befordran till ordinarie tjänst efter en anställningstid av mer än tio år.

I föreningens skrivelse har härefter anförts bland annat följande:

Inom riksbanken finnas sålunda för närvarande sex extra-ordinarie tjänstemän, därav fem i Stockholm och en i Malmö, vilkas fasta anställningsdata ligga mellan tio och tolv år tillbaka i tiden. Flertalet av dessa är familjeförsörjare. För dessa tjänstemän gäller, att de, om icke lättnader i övergångsplanen kunna åstadkommas, knappast kunna påräkna befordran till ordinarie tjänst inom de närmaste två åren. Tages hänsyn endast till den fastställda övergångsplanen, finnas nämligen å denna blott 47 tjänster upptagna i lönegraden RA 16, medan banken för närvarande har icke mindre än 62 tjänstemän i sagda grad. Genom befordran på grund av pensionsavgång — 7 stycken till och med den 1 april 1946 och 16 stycken till och med den 1 oktober samma år — samt dödsfall torde den i övergångsplanen fastställda siffran tidigast ha nåtts vid slutet av år 1946. Först därefter är en eventuell befordran tänkbar. Någon större förskjutning av tidpunkten härför torde på grund av den ringa pensionsavgången ej heller vara möjlig, trots att banken för närvarande har blott 13 stycken övertaliga tjänstemän inalles i lönegraderna RA 16 och högre. De här nämnda sex

extra-ordinarie tjänstemännen skulle vid sagda tidpunkt kunna räkna sig tillgodo en anställningstid varierande från 12 à 13 till närmare 15 år. För dem gäller vidare, att, om hänsyn uteslutande tages till tjänstårsberäkning, endast en av dem skulle kunnat erhålla befordran till ordinarie tjänst vid avdelningskontoren (Sundsvall).

I samband härmed må som en jämförelse nämnas, att maximitiden för vinnande av ordinarie tjänst inom trafikverken synes vara 8 år (f. n. dock kortare tid, vid statens järnvägar 4, postverket $5\frac{1}{2}$ och telegrafverket 6 år). Skulle där ej tillräckligt antal ordinarie tjänster finnas upptagna å personalplanen, begäres hos Kungl. Maj:t utökning av densamma. Därigenom vinnes dels erforderlig elasticitet i befordringsförhållandena, dels en gynnsam inverkan på personalrekryteringen, då en dugande tjänsteman kan erhålla viss garanti för befordran till ordinarie tjänst inom bestämd tid. För tjänstemannens vidkommande kommer härtill förutom den fastare tjänstställningen och högre lönen, att de med ordinarie tjänst förenade pensionsförmånerna ställa sig gynnsammare än de med motsvarande extra-ordinarie tjänst förenade.

Det synes riksbankstjänstemännens förening rimligt och skäligt att här-
ovan nämnda sex extra-ordinarie tjänstemän inom en snar framtid beredas ordinarie ställning. Föreningen vill för närvarande icke sträcka sig längre i sin hemställan än till detta antal, då en jämförelse av anställningsdata ger vid handen, att den i tjänsten yngste av dessa sex kan tillgodoräkna sig mer än två och ett halvt års längre tjänstetid än den efter honom i tjänsten äldste.

För egen del hava *fullmäktige* i sin ovan omförmälda skrivelse anfört följande:

Med hänsyn till de billighetsskäl, som föreningen åberopat, anse sig fullmäktige böra biträda framställningen. I stort sett synas de uppgifter angående befordringsutsikterna för ifrågavarande tjänstemän, som lämnats i föreningens skrivelse, vara riktiga. Antalet övertaliga tjänstemän i 16 eller högre lönegrad i jämförelse med övergångsplanen utgör emellertid för närvarande endast elva. Jämväl utan det av föreningen begärda medgivandet torde därför befordringsmöjligheterna vara något förmånligare än föreningen förutsatt, även om *samtliga* de i skrivelsen avsedda tjänstemännen knappast kunna påräkna befordran förrän tidigast från och med den 1 oktober 1946.

Vid fullmäktiges skrivelse fanns fogat protokollsutdrag, innehållande ett vid ärendets behandling inom fullmäktige gjort uttalande av fullmäktiges ordförande. Protokollsutdraget är bilagt detta utlåtande (*Bilaga A*).

Utskottet har inhämtat yttrande från *lönenämnden för riksdagens verk*, som i skrivelse den 15 mars 1945 förklarar, att lönenämnden på i ärendet anförda skäl funnit sig kunna tillstyrka den föreliggande framställningen.

I samband med att riksdagen under höstsessionen 1943 i huvudsak godkände den plan för riksbankens omorganisation, som förordats av bankofullmäktige, fastställde riksdagen en ram för tjänstetillsättningar inom riksbanken (övergångsplan), att tillämpas tills vidare från och med den 1 januari

Utskottet.

1944 eller den senare dag, fullmäktige bestämde, till och med den 31 december 1946. Denna övergångsplan, vilken upptager ett färre antal befattningar än den tidigare gällande personalförteckningen, utgör en etapp på vägen mot den ännu mindre omfattande personalorganisation, som beräknats erforderlig, sedan de tekniska omläggningarna blivit genomförda. För att ernå en så mjuk övergång som möjligt till den nya organisationen och för att möjliggöra tidigare befordran för extra ordinarie tjänsteman med jämförelsevis lång anställningstid till tjänst i lägsta ordinarie lönegrad för bankpersonal, RA 16 (kammarskrivare), bemyndigades fullmäktige av 1943 års riksdag att utöver övergångsplanen tillsätta högst sju tjänster i nämnda lönegrad. Den nu föreliggande framställningen innebär, att fullmäktige skulle bemyndigas att, utan hinder av övergångsplanen, tillsätta ytterligare sex tjänster i samma lönegrad. Liksom det tidigare lämnade medgivandet avser detta bemyndigande icke någon bestående utökning av antalet ordinarie befattningar utan endast att möjliggöra en befordran, som eljest skulle kunna ske först om ett eller annat år. Med hänsyn härtill och till de av fullmäktige åberopade billighetsskälerna finner utskottet sig kunna biträda framställningen. Anmärkas må emellertid, att inom utskottet tveksamhet yppats mot att avsteg nu göres från de nyligen godkända riktlinjerna för personalorganisationens genomförande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att, utan hinder av övergångsplanen, tillsätta ytterligare högst sex tjänster i riksbanken i lönegraden RA 16.

Stockholm den 24 maj 1945.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar Åkerberg, Sandström, Sundvik, Friggeråker,
Edin, Lindblom, Löfgren och Fahlander;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Munkaljungby,
Mattsson, Eriksson i Sandby, Johnsson i Kastanjegården. Sundberg och von Seth*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

Utdrag av protokoll hos fullmäktige i riksbanken den 1 februari 1945.

N ä r v a r a n d e:

Ordföranden herr Hammarskjöld, vice ordföranden herr Vougt, herr Rooth, herr Björnsson, herr Gränebo, herr Anderson, herr Myrdal, ävensom herr Böök, herr Magnusson, herr Ekengren.

§ 13. Herr Ekengren anmälde, att riksbankstjänstemännens förening i skrivelse den 19 december 1944 anhållit, att fullmäktige måtte hos bankoutskottet hemställa, att utöver övergångsplanen sex tjänster i lönegraden RA 16 måtte få tillsättas.

Direktionen hade förordat, att fullmäktige måtte, med bifall till framställningen, avlåta skrivelse till bankoutskottet i enlighet med ett föreliggande förslag.

Ordföranden herr Hammarskjöld anförde:

»Såsom motivering för förslaget att, utan hinder av övergångsplanen, tillsätta ytterligare högst sex tjänster i lönegraden RA 16 har anförts, att tiden för befordran till ordinarie befattning eljest skulle bli oskäligt lång. En jämförelse göres därvid med statens trafikverk, vid vilka en utökning av antalet ordinarie tjänster brukat ske, om antalet sådana tjänster ej medgivit befordran inom sedvanlig tid.

Mot denna motivering kunna invändningar resas. Vid behandlingen av tjänstefrågor inom de civila verk inom statsförvaltningen, med vilka riksbanken närmast kan jämföras, brukar vikt tillmätas den tid, som förflyter före befordran till pensionsberättigande befattning. Motsvarande betydelse tillerkännes icke befordran till ordinarie tjänst. Under en följd av år har även iakttagits, att nya ordinarie tjänster vid ifrågavarande verk icke tillskapats av befordringstekniska skäl.

Under angivna omständigheter och med hänsyn till att fortsatta jämkningar i övergångsplanen icke synas böra ske annat än av tvingande skäl, anser jag anledning saknas för genomförandet av ifrågavarande förslag. Jag avstår emellertid från att framställa något yrkande.»

Övriga fullmäktige anslöto sig till direktionens förslag.

Fullmäktige hade alltså beslutat avlåta skrivelse till bankoutskottet i enlighet med skrivelseförslaget.

Skrivelsens lydelse framgår av registraturet.

Ur protokollet:
Jacob Hagströmer.